

Nr 143.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till ytterligare utgifter för säkerhetsanstalter för sjöfarten; given Stockholms slott den 10 mars 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Sammanfattning.

Till anläggande av en fyr å Ölands södra grund ha för budgetåren 1947/48—1949/50 anvisats sammanlagt 1 000 000 kronor. Till samma ändamål har i statsverkspropositionen för nästa budgetår äskats ett belopp av 500 000 kronor. Sedan väderleksförhållandena under hösten och vintern tvungit lotsstyrelsen att för fyrbygget taga i anspråk 100 000 kronor av medel, som avsetts för andra säkerhetsanstalter för sjöfarten, och dessutom gjort det nödvändigt att under instundande arbetsåsong utföra vissa tillbyggnads- och förstärkningsarbeten å fyren för 200 000 kronor, föreslås i propositionen, att för nästa budgetår 300 000 kronor anvisas till ytterligare utgifter för säkerhetsanstalter för sjöfarten, därav 250 000 kronor å kapitalbudgeten och 50 000 kronor å driftbudgeten.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, *fråga om ytterligare medel till byggande av en bottenfast fyr på Ölands södra grund* samt anför därvid följande.

Fyren på Ölands södra grund är avsedd att ersätta fyrskeppet Ölandsrev. Fyren är belägen 12 nautiska mil sydost om Ölands södra udde. Det minsta vattendjupet på grundet är omkring 12 meter vid medelvattenstånd. Under anslagsrubriken Säkerhetsanstalter för sjöfarten ha för budgetåren 1947/48—1949/50 bl. a. anvisats tillhopa 1 000 000 kronor till detta fyrbygge. Av nämnda belopp ha 800 000 kronor, avseende fyrbyggnaden, anvisats å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond och återstoden, avseende motorer, apparater och andra inventarier, å driftbudgeten. Till arbetenas avslutande och fyrens färdigställande ha i årets statsverksproposition för budgetåret 1950/51 äskats 250 000 kronor å kapitalbudgeten och 250 000 kronor å driftbudgeten. Den sammanlagda kostnaden för fyren skulle sålunda uppgå till 1 500 000 kronor. I förhållande till de ursprungliga beräkningarna, som slutade å 1 200 000 kronor, innebär detta en fördyring å 300 000 kronor. Såsom omnämnts i årets statsverksproposition har denna kostnadsstegring orsakats av höjda arbetslöner och materialpriser samt dåliga väderleksförhållanden under arbetenas utförande.

I skrivelse den 7 mars 1950 har *lotsstyrelsen* äskat ytterligare medel för fyrbygget och framhållit, att enligt styrelsens petita i augusti 1949 kostnadsramen å 1 500 000 kronor förutsatte, att vädret icke i fortsättningen bleve alltför ogynnsamt och att stormskador eller dylikt av större omfattning icke komme att inträffa. Under den gångna hösten och vintern hade emellertid upprepade svåra stormar förekommit, vilka dels åstadkommit åverkan på vissa provisoriska anordningar å den del av fyrbyggnaden, som redan färdigställts, dels ock ådagalagt, att vissa förut icke planerade tillbyggnads- och förstärkningsarbeten borde utföras. Härom anför styrelsen bl. a. följande.

Det har visat sig att — mot vad man på grund av hittills kända förhållanden angående sjöhävningen i Östersjön haft anledning förmoda — grundbrott förekomma inom det vattenområde, där fyren uppställts. Brottsjöarnas höjd och slagkraft har icke kunnat uppmätas på platsen före utsättandet av fundamentet till fyren. På grundval av de under sistlidna höst och innevarande vinter vunna erfarenheterna måste emellertid arbetsledningen nu räkna med, att väsentligt större krafter på grund av havsvågorna kunna komma att påverka fyrbyggnaden än som förutsatts i de beräkningar, som legat till grund för fyrbyggnadens ursprungliga projekterande. Fyrbyggnaden måste därför i vissa avseenden givas större och kraftigare dimensioner än från början avsetts. Sålunda bör den avdelning av fyren, som bland annat skall inrymma bostäder för fyrpersonalen, byggas upp ytterligare en våning, och i samband därmed böra vissa förstärkningar göras i underliggande väggar och altaner. Vidare bör den kran, som är avsedd för ombordtagning av material och effekter till fyren samt för sjösättning och ombordtagning av fyrplatsens motorbåt och som tidigare varit avsedd att ställas på den 8 meter över vattenytan belägna nedre altanen, få sin plats på altanen ovan bostadsvåningarna, omkring 17 meter över vattenytan. Slutligen bör stenfyllningen på havsbotten runt omkring fyren ökas.

Kostnaden för nyssnämnda arbeten å och omkring fyrbyggnaden har lotsstyrelsen beräknat till i runt tal 200 000 kronor. Enligt styrelsens mening är det erforderligt, att påbyggnaden av fyren samt därav föranledda förstärkningsarbeten utföras under den arbetssäsong, som börjar omkring den 1 april. Det kunde eljest bl. a. riskeras, att ytterligare skador inträffade i fortsättningen, varigenom det arbete och de kostnader, som hittills nedlagts å fyrbygget, skulle kunna allvarligt äventyras.

Lotsstyrelsen har vidare anmält, att för fyrbyggnaden å Ölands södra grund redan måst tagas i anspråk ett belopp, som med 100 000 kronor överstege det hittills för ändamålet å kapitalbudgeten anvisade beloppet. Detta hade skett inom ramen för kapitalbudgetanslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten och hade möjliggjorts därigenom att andra beslutade byggnadsföretag fått anstå tills vidare. Ifrågavarande belopp borde snarast möjligt ersättas genom anvisande av nya medel å kapitalbudgeten utöver det till fyrbyggnaden för nästa budgetår redan äskade beloppet. Styrelsen framhåller, att de ökade utgifterna varit nödvändiga för att icke äventyra företaget. Beträffande orsakerna till nu ifrågavarande utgiftsökningar anför styrelsen i huvudsak följande.

Botandet av uppkomna stormskador har dragit betydande kostnader, vilka icke kunnat förutses. Vidare ha byggnadsarbetena i och för sig blivit mera kostnadskrävande än som kunnat på förhand beräknas. Jämväl sistnämnda förhållande sammanhänger med det osedvanligt stormiga vädret under den gångna arbetssäsongen. Till följd härav ha uppkommit långa och kostsamma liggetider med de för fyrbygget avsedda transportfartygen och ha jämväl de med fartygen utförda transportererna avsevärt fördyrats. Härtill kommer, att själva byggnadsföretaget på grund av de ideliga stormarna försenats och krävt längre arbetstid än som kunnat förutses. För att kunna driva fram bygget till ett sådant skede, att anläggningen utan större risk kunde lämnas utan ständig tillsyn fram till den nu instundande arbetssäsongen, har den föregående arbetssäsongen måst förlängas fram

till årsskiftet 1949/50 i stället för att, såsom beräknats, avslutas under oktober månad 1949. Betydande merkostnader, framför allt i form av arbetslöner, ha härigenom uppkommit.

Lotsstyrelsen har slutligen meddelat, att undersökningar påginge för att utröna, huruvida ytterligare förstärkningsarbeten å fyren, utöver de i det föregående nämnda, kunde vara påkallade. Om så skulle vara fallet eller av annan anledning ytterligare medel för arbetets utförande skulle erfordras, avsåge styrelsen att återkomma härtill i petita för budgetåret 1951/52.

De nu begärda medlen, tillhopa 300 000 kronor, böra enligt lotsstyrelsen ställas till förfogande senast den 1 juli 1950. Styrelsen föreslår, att 250 000 kronor av ifrågavarande belopp anvisas å kapitalbudgeten och återstående 50 000 kronor å driftbudgeten. Därjämte framlägger styrelsen förslag om vederbörligt avskrivningsanslag.

Departementschefen. Av lotsstyrelsens skrivelse framgår, att kostnaderna för färdigställandet av fyren å Ölands södra grund komma att bliva väsentligt större än som tidigare beräknats. För arbeten å fyren, vilka icke kunnat uppskjutas, har lotsstyrelsen måst taga i anspråk medel, som avsetts för andra ändamål än denna fyr. På grundval av den gångna höstens och vinterns erfarenheter har styrelsen dessutom funnit vissa tillbyggnads- och förstärkningsarbeten å fyren nödvändiga. För att lotsstyrelsen skall kunna täcka den uppkomna bristen och utföra de nödvändiga arbetena å fyren erfordras enligt styrelsen ett belopp av 300 000 kronor utöver vad som tidigare beräknats. Då de redan gjorda utgifterna torde ha varit nödvändiga och de avsedda förstärknings- och tillbyggnadsarbetena synas erforderliga för att fyren skall kunna motstå de stora påfrestningar, som det utsatta läget på ett grundflak ute i Östersjön medför, torde erforderliga medel böra ställas till lotsstyrelsens förfogande för ändamålet. Att finansiera medelsbehovet genom avbrott i eller ytterligare uppskov med andra arbeten på säkerhetsanstalter för sjöfarten synes icke böra ifrågakomma, enär därigenom stora olägenheter av olika slag skulle kunna uppstå. Då jag icke har något att erinra mot lotsstyrelsens kostnadsberäkningar, tillstyrker jag därför, att 300 000 kronor anvisas för ändamålet å riksstaten för nästa budgetår. Av beloppet torde 250 000 kronor böra utgå såsom ett investeringsanslag under statens allmänna fastighetsfond och återstoden, 50 000 kronor, i form av ett reservationsanslag under tionde huvudtiteln. Båda anslagen torde benämnas Ytterligare utgifter för säkerhetsanstalter för sjöfarten. Frågan om erforderligt avskrivningsanslag torde i annat sammanhang få anmälas av chefen för finansdepartementet.

Under återropande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Ytterligare utgifter för säkerhetsanstalter för sjöfarten å kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, för budgetåret 1950/51 anvisa ett investeringsanslag av 250 000 kronor;

dels ock till Ytterligare utgifter för säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1950/51 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnel Sjölin.